

WMFKOEPPEL

Driemaandelijks tijdschrift van de West-Vlaamse Milieufederatie vzw
Nummer 1 - januari-februari-maart 2014 - jaargang 8
Verantwoordelijke uitgever : Eric Vandompe, Standaardmolen 20, Kuurne

WMFkoepel

WMFkoepel is het driemaandelijkse tijdschrift van de West-Vlaamse Milieufederatie vzw (WMF).

8e jaargang- nummer 1- 1e trimester 2014

Verantwoordelijke uitgever

Eric Vandorpe, Standaardmolen 20, 8520 Kuurne

Werken mee aan dit nummer

Katty De Wilde, Bart Vanwildemeersch, Eric Vandorpe

Foto's

Vermeld bij de foto's. Voorpagina : West-Vlaamse Natuurstudiedag 2014. Foto : Dieter Anseeuw

Copyright

Overname van artikels wordt aanbevolen, mits bronvermelding.

Westvlaamse Milieufederatie vzw

De West-Vlaamse Milieufederatie (WMF) vzw is de koepelorganisatie van de West-Vlaamse natuur- en milieuverenigingen en beoogt de bescherming van de natuur en het leefmilieu van West-Vlaanderen. De WMF is in 1996 ontstaan uit het West-Vlaams Overleg en is een onafhankelijke en pluralistische vereniging en heeft geen enkele binding met politieke partijen. WMF is intermediaire partner van de Bond Beter Leefmilieu (BBL) vzw.

Lidmaatschap

Enkel natuur- en milieuverenigingen, werkzaam in West-Vlaanderen kunnen lid worden van de WMF vzw. Dit kan door zich schriftelijk kandidaat te stellen bij de voorzitter van de vzw : eric-vandorpe@scarlet.be.

Bestuursleden

Eric Vandorpe (voorzitter)
Kris Dekeyzer (ondervoorzitter) ;
Martine Langen (secretaris) ;
Marcel Heintjens (penningmeester) ;
Hans Vermeersch (bestuurslid).
Ann Top (bestuurslid).
Peter Hantson (bestuurslid).
Paul De Graeve (bestuurslid).
Tomas Naudts (bestuurslid).
Nik Dooms (bestuurslid).

De West-Vlaamse Milieufederatie vzw is erkend door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

De werking van de West-Vlaamse Milieufederatie vzw wordt gesteund door :

WMF-vertegenwoordigers :

Provinciale Mineraad West-Vlaanderen :

kris.dekeyzer@scarlet.be (voorzitter) ;
peter.hantson@skynet.be ;
gabriel.vandemaele@telenet.be ;
bart.vanwildemeersch@wmfkoepel.be ;
mheintjens@telenet.be

Plaatsvervangers : Martine Langen, Manuel De Witte, Kristina Naeyaert, Ann Top & Katty De Wilde

Provinciale Commissie Ruimtelijke Ordening (PROCORO)

eric-vandorpe@scarlet.be
bart.vanwildemeersch@wmfkoepel.be
katty.de.wilde@wmfkoepel.be

Inagro Adviesraad Proclam

kris.dekeyzer@scarlet.be
bart.vanwildemeersch@wmfkoepel.be ;
gabriel.vandemaele@pandora.be ;
manuel.de.witte@telenet.be
peter.hantson@skynet.be

Resoc Brugge

kris.dekeyzer@scarlet.be
plaatsvervanger : paul.degraeve@skynet.be

Adviescomité openluchtrecreatie Westtoer

kris.dekeyzer@scarlet.be

Bekkenraden Bovenschelde, IJzer en Leie

eric-vandorpe@scarlet.be

SECRETARIAAT

Beenhouwersstraat 7

8000 Brugge

050/707.107

openingsuren

maandag van 8u15 tot 17u15
dinsdag van 8u15 tot 17u15
woensdag van 8u15 tot 12u15
donderdag van 8u15 tot 17u15
vrijdag van 8u15 tot 17u15

secretariaat

secretariaat@wmfkoepel.be

coördinator

katty.de.wilde@wmfkoepel.be

beleidsmedewerker

bart.vanwildemeersch@wmfkoepel.be

www.wmfkoepel.be

Inhoudstafel

Colofon.....2

Inhoudstafel en kalender3

Redactioneel.....4

Natuurstudie

Fotoverslag

West-Vlaamse Natuurstudidag 2014.....5

Beleid

West-Vlaamse speerpunten natuur & milieu voor
de Vlaamse, federale en Europese verkiezingen.....10

Beleid

Natuur en landschap als erfgoed.....19

De nieuwe Europese projectprogramma's
2014-2020.....22

Kalender

MEI

- Maandag 19 mei 2014 - Brugge

WMF-Overleg met de lidverenigingen

met inhoudelijke vorming over :

Agro-ecologie

Meer info : Katty De Wilde

MEI-JUNI

31 mei & 1 juni

Ecotuindagen Velt :

Meer info : www.velt.be/ecotuindagen

OKTOBER

- Maandag 20 oktober 2014

Algemene Vergadering WMF

Brugge

Meer info : Katty De Wilde

Beste lezer,

Wat een verschil met verleden jaar. Wat we in het begin van de lente van 2013 meemaakten was voor velen een verrassing, maar wat we nu krijgen in 2014 is dit opnieuw. Een verschil van heel koud vorig jaar in maart naar warmere temperaturen in de huidige periode, is er dan toch al iets aan het veranderen met ons klimaat? Wie zal het zeggen?

Gisteren was ik met vrienden van Natuurpunt De Vlasbek Kuurne op fietstocht langs de Schelde. Het doel was kennismaken met enkele projecten van het Sigmaplan in de cluster Kalkense Meersen. Wat waren we verrast van de gerealiseerde projecten, die zorgen voor een unieke natuurontwikkeling in de Scheldevallei.

Op maandag 17 maart 2014 hadden we onze Algemene Vergadering met veel aanwezige leden. Op die vergadering werden het jaarverslag, de jaarrekening en de balans van 2013 besproken en goedgekeurd. Met het jaarverslag hebben we kunnen vaststellen dat de West-Vlaamse Milieufederatie zeer goed gewerkt heeft. Dat allemaal hebben we maar kunnen doen dankzij de medewerking van vele vrijwilligers, de leden van de Raad van Bestuur en de voortdurende inzet van onze twee medewerkers Katty en Bart. Ik wil allen hierbij speciaal danken.

Straks krijgen we de kans om onze mening op papier te zetten tijdens de verkiezingen van op zondag 25 mei 2014. We krijgen de kans om duidelijk te maken dat we een sterk middenveld nodig hebben.

Het is aan ons om in de komende acht weken duidelijk te maken dat de milieubeweging er nodig is. De milieubeweging maakt het verschil in het helpen oplossen van het klimaat- en milieuproblemen. De resultaten van onze sector zijn er en mogen gezien worden. Het is duidelijk dat huidige politieke leiders andere prioriteiten hebben. Hierbij denk ik aan het inkrimpen van vele vormen van subsidies voor de milieubeweging, aan het stop zetten van de Samenwerkingsoverkomst met de lokale overheden, aan het stop zetten van het Verenigingssteunpunt Tandem.

Laat het zien aan iedereen dat we goed bezig zijn. In onze sector zijn er duidelijk voorbeelden genoeg om dat aan te tonen. Aan jullie om een imagocampagne op te starten om te zeggen aan de toekomstige politici dat we er nodig zijn en respect vragen voor het vele werk dat door duizenden vrijwilligers in onze sector gedaan wordt. Zoals Bond Beter Leefmilieu en Natuurpunt heeft ook de WMF heeft een verkiezingsmemorandum gemaakt en zal dat aan alle verkozenen overmaken.

Laten we samen positief vooruit denken en handelen, waarvoor dank.
Veel leesplezier.

Vandorpe Eric
Voorzitter WMF

WEST-VLAAMSE NATUURSTUDIEDAG 2014 OVER PRIKKELENDE NATUUR - FOTOOVERSLAG

Op zaterdag 1 maart organiseerden Provincie West-Vlaanderen, West-Vlaamse Milieufederatie, Natuur.koepel Zuid-West-Vlaanderen, KULAK- Kortrijk en Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) voor de 12e keer de West-Vlaamse Natuurstudiedag. 200 mensen namen deel aan de dag om te luisteren naar heel wat deskundige sprekers over het thema "prikkelende natuur". Op volgende bladzijden geven we aan de hand van de foto's van Dieter Anseeuw (Vives Kortrijk) een impressie van de dag.

Na het traditionele onthaal met koffie, gaf Koenraad Muylaert van de KULAK en rivierendichter Yves de Bosscher de aftrap voor een dag vol boeiende sprekers over "prikkelende natuur". De spits werd afgebeten door Francis Kerckhof van het koninklijk Instituut voor Natuurwetenschappen en Hans De Blauwe van de Strandwerkgroep van Natuurpunt over een netelige kwestie : kwallen. Zij gaven een overzicht van de kwallen, die bij ons voorkomen en de biologie van deze fascinerende dieren.

Vervolgens had Kris Decler (foto hierboven) het over een stekelige plantensoort, die de gemoederen al eens doet oplaaien in landbouwmiddens : distels. We leerden dat distels niet enkel voor problemen zorgen, maar ook een belangrijke rol vervullen voor onze biodiversiteit. Natuurbeschermers pleiten dan ook voor een grotere tolerantie ten aanzien van de diverse distelsoorten en voor een wetswijziging t.a.v. de verplichte distelbestrijding. Julie Demeulemeester (foto hieronder) van het Tropisch Instituut belichtte de muggensoorten, die voorkomen in België en West-Vlaanderen. Zo'n 23 soorten komen hier voor, waarvan de meest voorkomende de gewone huismug is. Een soms ambetant, maar verder onschuldig ogend beestje. Nochtans speelt ze een belangrijke bij de verspreiding van ziektes, zoals het West-Nile virus. Nieuwe exotische soorten, zoals de tijgermug dienen zich hier echter ook aan en worden gemonitord door het Tropisch Instituut.

De natuur is niet altijd even lief voor de mens en af en toe zullen we het geweten hebben : wespen, spinnen, dazen, vlooien, teken, kwalen,...zorgen al eens voor een incidentje. Dr. Herman Nachtergaele (foto hieronder) legde ons, na de eerste pauze, op een tot de verbeelding sprekende wijze uit wat we zoal te vrezen kunnen hebben bij natuurexcursies en wat er tegen te ondernemen. Michel Gabriels (foto onder midden) dompelde ons dan weer onder in de nieuwe media en apps die tegenwoordig ook ingezet kunnen worden voor natuurstudie. En Krien Hansen (foto helemaal onder) deed voor de middagpauze nog een oproep voor het Natuurpunt-project "Dieren onder de wielen 2.0". Voor dit project zoekt men trouwens nog vrijwilligers, die op regelmatige tijden hetzelfde traject afleggen om verkeersslachtoffers te inventariseren. (Voor meer info : www.dierenonderdewielen.be)

In de pauze werd ruim tijd voorzien voor het bezoeken van de standen en het kennismaken en bijpraten met andere deelnemers. Rechtsboven : vegetarische broodjeslunch. Linksboven : Rondneuzen bij de standen en daaronder de stand van Natuurpunt. Rechts midden : de stand van paddenstoelenwerkgroep Mycologia. Midden Links : Onder Rechts : stand van Regionaal Landschap IJzer & Polder. Onder Links : Wouter Vuylsteke, provinciaal sectiehoofd natuur & landschapsecologie bij de stand van Provincie West-Vlaanderen.

Boven :Kristof Goemaere van natuurland Westland en Lynn Vanheste van de dienst NME Provincie West-Vlaanderen leggen het gebruik en de mogelijkheden van een wildcamera uit en tonen aan de hand van een compilatie van de beste filmpjes wat er al te filmen valt aan West-Vlaams wildleven. Daaronder : enkele sfeerbeelden.

In de namiddag kwam Bram Sercu (foto links boven) op interactieve wijze vertellen hoe JNM jongeren prikkelt tot natuurstudie. Daarna vernam het publiek het laatste natuurstudienieuws vanuit de Provincie van Olivier Dochy (foto midden boven), die zelf medewerker is van de dienst Milieu Natuur en Water. Mariëlle Degeeter (foto rechts boven) van het communicatiebureau "The oval office" gaf ons tips en trucjes om mensen warm te krijgen voor moeilijke natuurstudie-onderwerpen, zoals Natura 2000 en instandhoudingsdoelstellingen. Joeri Cortens (foto hierboven) van Natuurpunt Educatie, die samen met Staf Coppens het populaire VTM tv-programma "Wild van dieren" maakt en presenteert, gaf ons een inkijkje over hoe zij aantrekkelijke en minder aantrekkelijke soorten aantrekkelijk in beeld brengen voor het grote publiek. In de wereld van de bikkelharte kijkcijfers is dit een grote uitdaging waar het programma wonderwel in geslaagd is. Yann Feryn (foto links) sloot af door op gevatte wijze de topics van de dag samen te vatten. Met een ambachtelijk appelbier van Natuurpunt in de hand blikten we op het einde van de dag terug op een geslaagde en leerrijke natuurstudiedag.

WEST-VLAAMSE SPEERPUNTEN VOOR DE VLAAMSE, FEDERALE & EUROPESE VERKIEZINGEN

Binnenkort op 25 mei 2014 moeten we met zijn allen naar het stembokje om daar onze voorkeur uit te brengen voor zowel het Vlaamse als de Europese parlement, alsook voor de federale Kamer van Volksvertegenwoordigers. Bond Beter Leefmilieu en Natuurpunt penden hun wensen al neer in hun memoranda voor deze "moeder der verkiezingen". De West-Vlaamse Milieufederatie vulde deze aan met een aantal aanbevelingen aan onze toekomstige beleidsmakers voor wat betreft een aantal specifieke West-Vlaamse dossiers.

10 PUNTEN VOOR HET VLAAMSE BELEID

1. Klimaat :

Laat West-Vlaanderen niet verdrinken!

Klimaatverandering bestrijden op alle domeinen.

Het klimaat verandert. De effecten van deze klimaatverandering zijn nu al tastbaar in onze kustprovincie. Indien er geen krachtig antwoord komt op deze verandering, stevenen we af op een opwarming van 4°C. De gevolgen hiervan voor mens, milieu en maatschappij zijn nu al voelbaar. Daarom moet het beleid haar verantwoordelijkheid nemen en overgaan tot een transitie binnen verschillende domeinen van onze samenleving: het energiegebruik, de economie, wonen en bouwen, mobiliteit, fiscaliteit, voedselproductie, natuur en biodiversiteit,...

De West-Vlaamse Milieufederatie vraagt om :

Een routekaart op te stellen voor een grondige klimaatmitigatie tegen 2020, over de verschillende beleidsvelden heen, met het oog op de nodige 95% interne reductie in 2050.

Een gedurfd plan aan te nemen om de verschillende sectoren te wapenen tegen de ontegensprekelijke toekomst van klimaatverandering (een zo natuurlijk mogelijke kustbeveiliging, ruimtelijke ordening, een economie ingebed in de draagkracht van de omgeving).

2. Veeteelt:

Maak van West-Vlaanderen geen Veefabriek!

Beter boeren met minder dieren.

West-Vlaanderen kan de concentratie van de veeteelt op haar grondgebied niet aan. Symptomen van de

sputterende draagkracht zijn de uitputting van het sokkelsysteem, de blijvende records in het overschrijden van de nitraatconcentraties in het oppervlaktewater, de conflicten tussen boer en burens over uitbreiding, de problematiek van de mestbehandeling en haar inplanting in de regio, de verzuring van natuurgebieden, het visueel vervuilen van het cultuurlandschap, de niet-aangepaste transporten in landelijk gebied, de gezondheidsrisico's, die groter worden naar gelang de hoeveelheid vee dat samengehokt wordt, de geuroverlast, veronachtzamen van het welzijn van de dieren,... En in de nabije toekomst is er nog geen beterschap in zicht door een combinatie van beleidsfactoren: striktere wetgeving in Nederland, afschaffen melkquotum, provinciale focus op internationalisering van de vee-industrie. De externe kosten en schade van de industriële vleesproductie wordt afgewenteld op West-Vlaanderen.

De West-Vlaamse Milieufederatie vraagt om :

Beperkende regelgeving in te voeren op het aantal dieren per stal en per regio, het richten van de landbouwinvesteringssteun (VLIF) op het (kleinschalig) bedrijf dat ingebed is op het platteland - zowel sociaal als agro-ecologisch – tot norm te maken.

Te streven naar gesloten kringlopen in de Vlaamse landbouwsector (land-voeder-mest) door een kleinere veestapel, minder mestproductie en vervanging van het kunstmestgebruik.

Een beleid te voeren dat inzet op kwaliteit i.p.v. kwantiteit en een eerlijke prijs voor duurzaam geproduceerd voedsel bewerkstelligt door de maatschappelijke kosten in de prijs mee te nemen.

Duurzame streekproducten en korte keten intensiever te stimuleren.

Onderzoek naar klimaateigen plantaardig eiwitbronnenproductie te intensiveren en breed te implementeren binnen de grondgebonden veeteelt.

Dierenwelzijn niet toe te wijzen aan een departement dat de economische optimalisatie van het houden van dieren nastreeft.

3. Mestbehandeling :

Mest-Vlaamse industrielandbouw?

Een actueel ruimtelijk kader voor mestbehandeling met onderscheid tussen kleine bedrijfsgebonden en grote industriële installaties.

West-Vlaanderen voorziet nu al in een 67% van de mestbehandelende capaciteit voor de Vlaamse veeteelt. Regio Tielt kent het voorrecht om 1/3de van de totale mestbehandelende capaciteit in Vlaanderen te mogen leveren. Vermits de varkens- en pluimveestapel sinds 2008 terug gevoelig toeneemt en zich concentreert in o.a. onze provincie, het melkquotum vervalt en de verstrenging van de Europese bemestingsnormen slechts een kwestie van tijd is, vreest de West-Vlaamse

Milieufederatie een nieuwe stijging in capaciteit. Een ruraal gebied groeit uit tot industriezone.

De West-Vlaamse Milieufederatie vraagt om :

Een stop in te stellen op de uitbreiding van mestbehandelingscapaciteit;

Een Vlaams beleidskader uit te werken dat een te hoge concentratie van mestverwerkingsinstallaties op het platteland onmogelijk maakt. Dit impliceert een decretale aanpassing van de omzendbrief van 2006. Mestverwerking moet zoveel mogelijk gebundeld worden op bedrijventerreinen en dit met een maximum bovengrens voor totaal te verwerken tonnage per regio.

Een Vlaams beleid uit te werken dat op alle niveaus de verindustrialisering van het platteland tegengaat.

Een striktere controle uit te voeren op de huidige installaties en de gecombineerde effecten ervan op de omgeving.

De investeringssteun voor landbouwers te heroriënteren van naar grondgebonden landbouwvormen.

4. Water en landbouw :

Als de boer niet zwemmen kan, ligt het aan het water

West-Vlaamse landbouw inbedden in het watersysteem

De West-Vlaamse landbouw wordt steeds intensiever. De grenzen lijken echter nog niet bereikt, althans wat de intensivering betreft. Het watersysteem kreunt nu al onder de druk, wat nog versterkt zal worden door de klimaatverandering: uitgeputte diepgrondwaterlagen, wateroverlast, nitraat- en pesticidevervuiling, erosie, droogte,... zijn haar deel. Via verschillende instanties wordt er gezocht naar oplossingen, met wisselend succes.

De West-Vlaamse Milieufederatie vraagt om :

Een strenger bemestingsbeleid te voeren in de focusgebieden en meer handhaving via MAP V.

Een Vlaams verbod af te kondigen op de verkoop van pesticiden aan particulieren.

VLIF-steun te gebruiken om de landbouw aan te passen aan de waterbeschikbaarheid en niet omgekeerd.

Een regulerend kader voor het gebruik van oppervlaktewater door de landbouw te voorzien, waarbij ook de noden van de natuur in rekening worden gebracht.

Een strikt kader voor het toepassen van aquiferstockage van hemelwater, waarbij de risico's van o.a. contaminatie van de diepgrondwaterlagen als opschortend worden aanzien.

Een verplichte toepassing te hanteren van erosiepreventieve maatregelen op alle erosiegevoelige percelen.

Herstel van rivier- en beekbeddingen te voorzien van rechtmatige flankerende maatregelen voor de aangelanden, maar niet af te wijken van de nodige plannen (cfr. rivierherstel Leie).

Een betere en transparantere afstemming te voorzien tussen de sectoren, andere gebruikers en de beheerders van het watersysteem.

5. Mobiliteit:

beton en asfalt?

STOP (Stappers-Trappers-Openbaar en collectief vervoer-Personenwagens)-principe toepassen in de duurzame ontsluiting van de provincie.

West-Vlaanderen leert, wat later dan andere provincies, de problematiek van het fileleed kennen. Niet alleen de woon-werkverplaatsingen, maar ook de verplaatsingen in kader van het toerisme (bijv. dagjestoeristen aan de kust, bepaalde toeristische kernsteden) dragen bij tot het drukker wordende autoverkeer en groeiend aantal files. Daarenboven kent de provincie redelijk wat buitengebied met een beperkte ontsluiting via openbaar vervoer, waardoor de bezoeker en bewoner aangewezen wordt op individuele verplaatsingsmodi, vooral de wagen. Daarnaast lopen ook een aantal internationale transportassen door de provincie, zoals de as Londen-Calais-Brussel/Antwerpen en Parijs-Kortrijk-Antwerpen. Daarenboven genereren de metropool Rijsel, de havens van Zeebrugge en Oostende en de luchthaven van Oostende samen ook heel wat extra transporten. Kenmerkend hier is ook dat tussen de 60% (Zeebrugge) en de 100% (Luchthaven Oostende) van deze transporten over de wegen moet. De voorstellen tot oplossing die totnogtoe werden aangereikt, zijn volgens de West-Vlaamse Milieufederatie niet steeds de meest duurzame. Voorbeelden hiervan zijn het Schipdonkkanaal, de doortrekking van de N8, maar ook de ring rond Anzegem. Echter ook binnen de ruimtelijke structuur van de provincie wordt er blijvend ingezet op spreiding en uitbreiding van activiteiten en te weinig op kernverdichting en concentratie.

De West-Vlaamse Milieufederatie vraagt om :

Het STOP-principe (voorrang aan gedegen ontsluiting voor stappers, trappers, openbaar vervoer en particuliere verplaatsingen) stringent toe te passen binnen de ontsluiting van West-Vlaanderen, zowel voor de interne verplaatsingen als de interregionale verplaatsingen van en naar binnen en buitenland.

Verder te werken aan de duurzame alternatieven i.p.v. de verbreding van het Schipdonkkanaal.

Te investeren in duurzame interregionale ontsluiting, in de eerste plaats waar de mogelijkheden nu al bestaan (bijvoorbeeld tram-/trein-aansluiting Veurne-Calais ter verlichting het wegverkeer).

Een doordacht locatiebeleid te voorzien voor openbaar vervoer in eerste instantie in de regio's Westhoek, Interfluvium Leie-Schelde, regio Tielt en de regio tussen Brugge-Roeselare, immers, de wagen is hier veelal het enige flexibele en toegankelijke vervoersmiddel.

Geen regionale bedrijventerreinen te vergunnen zonder duurzame ontsluiting (te voet, per fiets, groepstransport).

Actiever in te zetten op de ondersteuning van decentrale werkplaatsen, als bronmaatregel ter voorkoming van overlast door transport.

Een stop te zetten op de gefragmenteerde inplanting van bedrijventerreinen.

6. West-Poort :

Verhaal van lusten en lasten?

Vlaanderen als logistieke poort van Europa: een droom die de Vlaamse Overheid zich vooropstelde in het Pact 2020. Echter, deze droom zorgt voor een toenemende druk op het verkeer in de regio, immense investeringen in infrastructuur en een versterkte druk op milieu en volksgezondheid. Daarom is het ook belangrijk om de infrastructuur maximaal aan te wenden met een minimale belasting voor milieu en gezondheid. De havens moeten terug hun industrieel en productief karakter vooropstellen, meer dan inzetten op verhoogde containertrafiek. Het zeehavengebied heeft onder andere de mogelijkheid om ter plaatse stroom op te wekken, een lage transportkost te genieten, ruimte voor industriële activiteiten te hebben en over een vlotte aansluiting met zowel hinterland als andere gebieden te beschikken. Daarenboven moet het huidige concurrentiemodel tussen de inlandse, maar ook de aangrenzende havens, plaats maken voor de netwerkgedachte om zo, complementair, de goederentrafiek efficiënter in concurrentie te kunnen stellen met andere grote havengebieden. Een ander verhaal is dat van de luchtvaart in West-Vlaanderen. De bestaande luchthavens (Oostende en Wevelgem) kosten handenvol geld. Daarenboven geven ze niet veel terug aan de maatschappij die ervoor betaalt. Daarom lijkt het ons opportuun de economische waarde in het licht te stellen van de ecologische en maatschappelijke last die ze veroorzaken, zeker met de luchthaven van Rijsel op 30' van Wevelgem.

De West-Vlaamse Milieufederatie vraagt om :

De zeehavens in te schakelen in een complementair trafiekennetwerk met de havens van Noord-Frankrijk en Nederland.

Innovatie en economische ondersteuning toe te spitsen op vergroening en verankering van industriële activiteiten in het havengebied.

Voor de luchthaven van Wevelgem te voorzien in een geleidelijke sluiting en na te gaan hoe de investeringen

kunnen gebruikt worden voor een duurzame gebiedsontwikkeling die economische vooruitgang en werkgelegenheid met zich meebrengt.

Een stelselmatige afbouw van nacht- en oefenvluchten te organiseren voor de luchthaven van Oostende.

Een vlotte aansluiting op het spoor te voorzien vanuit de luchthaven van Oostende, door een betere afstemming van de verschillende vormen van openbaar vervoer.

7. Ruimte voor wonen en bedrijvigheid :

Terug naar de kern van de zaak

Als we op dezelfde manier blijven ruimte consumeren als vandaag, zal Vlaanderen in 2015 voor meer dan 41% verhard zijn (Milieuverkenning 2030). Dat West-Vlaanderen als landbouwprovincie de dans hier wat ontspringt, mag geen vrijgeleide zijn om het huidige ruimte-verslindende beleid verder te zetten. Voetbaltempels ontdubbeld in open ruimte inplanten, het versnipperd inplanten van winkelcentra buiten de gemeentelijke kernen, extra bedrijventerreinen, verspreide woongebieden, industrialisering in de landbouw,... zorgen niet alleen voor een zwaardere maatschappelijke kost (ontsluiting, waterhuishouding, voorzieningen,...), maar ook voor een degradatie van het landschap met haar ecologische kwaliteiten.

De West-Vlaamse Milieufederatie vraagt om :

Verdichting, herbestemming, multifunctioneel gebruik en respect voor de fysische kenmerken van het landschap aan de basis te leggen van een weloverwogen en toekomstgericht woonbeleid.

Van het herstructureren, verduurzamen en functioneel verweven van bedrijventerreinen, samen met het herinvullen van brownfields (alvorens greenfields in te vullen) prioriteit te maken.

Geen winkel terreinen meer toe te laten, maar de stedelijke winkelfunctie te ondersteunen.

Een sluitend beleid voor vakantiewoningen en leegstaande boerderijen te voeren, dat kern- en gemeenschapsversterkend is voor de landelijke dorpskernen en een uitdoofscenario voorziet voor de leegstaande panden die moeilijk ontsloten kunnen worden.

De verspreide agro-industrie terug uit het landelijk gebied te halen, door striktere normen op te leggen voor de schaalgrootte van agro-industriële complexen in agrarisch gebied.

8. Natuur :

Meer bos, meer natuurverbinding, en beter het natuurlijk erfgoed zoals graslanden, kustpolders en kleine landschapselementen beschermen.

West-Vlaanderen is de provincie met het laagste

percentage aan bos in Vlaanderen en van een echte groei, zoals voorzien in het RSV I, is nog steeds geen sprake. Daarnaast zet de intensivering van de landbouw een extra druk op de resterende natuurfuncties van het platteland. De beheerovereenkomsten bieden geen volwaardig alternatief voor de instandhouding van de biodiversiteit op het platteland. Natuurverbindingsgebieden kennen een vrijblijvende invulling aan de oevers van waterlopen en blijven bijgevolg dode letter...

Historische (polder-)graslanden zijn, vermits de dieren meer op stal leven, economisch minder waardevol en worden regelmatig gescheurd of opgehoogd. Dit geeft niet enkel een groot verlies aan ecosysteemdiensten, biodiversiteit en in hellende gebieden stelt het de bodem bloot aan erosie, maar in het geval van de historisch permanente poldergraslanden is het een verlies van eeuwenoud cultuurlandschap met een unieke fauna en flora en een onvervangbaar ecosysteem. Deze kathedralen worden nu gesloopt...

Het project Rivierherstel Leie is onderworpen aan de Europese Kaderrichtlijn Water en kadert in een ruimer Europees project om de Leie te verdiepen als vaarweg voor containertrafiek (Seine-Scheldeproject). De kaderrichtlijn Water houdt in dat in 2015 alle waterlopen een goede ecologische toestand bereikt moeten hebben. Het project 'Rivierherstel Leie' moet de rivier de komende jaren op ecologisch, toeristisch en landschappelijk vlak opwaarderen en zo goed mogelijk in haar oorspronkelijke staat herstellen. Het project beperkt zich daarbij niet tot de waterloop, maar betreft het hele riviersysteem, inclusief delen van de alluviale vlakte. Hierbij wordt herstel van een rivierenlandschap benadrukt met een versterking van de rivierdynamiek, het ecologisch potentieel en de ruimtelijke kwaliteit. Meanders van de oude rivierloop zullen opnieuw open gegraven en aangekoppeld worden. Structuurrijke natuurlijke oevers krijgen weer een plaats in het landschap. Spontane ontwikkeling van natuur, ruigtes en kleine landschapselementen zullen de valleigronden kleur geven. Met het herstel van dit rivierenlandschap krijgt ook natte natuur terug een kans, de ontwikkeling van 500 ha watergebonden natuur wordt nagestreefd. Het project moet van de Leie terug een ecologisch waardevolle rivier maken waar het goed vertoeven is in én naast het water. Dit project loopt al verschillende jaren. Sinds 2004 zijn een aantal wetenschappelijke studies gemaakt die grondig onderbouwd werden én telkens werden goedgekeurd door opeenvolgende Vlaamse regeringen. Maar nu is het tijd voor concrete terreinrealisatie.

De West-Vlaamse Milieufederatie vraagt om :

Erop toe te zien dat de verplichting om natuurverbindingsgebieden ruimtelijk af te bakenen tegen 2016 nageleefd wordt.

Tegen 2016 het systeem van individuele beheerovereenkomsten te hervormen naar een systeem van collectieve en gebiedsgerichte beheerovereenkomsten met groepen van landbouwers en landgebruikers. Hierbij wordt er gestreefd naar samenwerking tussen landbouwers en natuurinstanties. De huidige rol van de regionale landschappen moet door de Vlaamse Overheid ook in de toekomst gegarandeerd blijven.

De zonevreemde bossen te regulariseren, als prioritaire stap in een toename van bossen in West-Vlaanderen. Daarnaast voert ze ook de druk op, voor die gemeenten die tot op vandaag nog geen werk maakten van stadsrandbossen.

De uitbreiding van ecosysteemdiensten koppelen aan de nodige transitie van de landbouw binnen de multifunctionele open ruimte.

De historisch permanente poldergraslanden dringend van een sluitende ruimtelijke bescherming te voorzien met een overkoepelend beheerplan waarin maatregelen m.b.t. waterbeheer, bemesting, rustzones en verbindingen tussen de kerngebieden worden ingebouwd. Een handhaving met relevante consequenties voor de overtreder is ook hier een noodzakelijk sluitstuk.

Permanente graslanden ruimtelijk te beschermen, in eerste instantie in erosiegevoelige gebieden, gebieden met een grote ecologische meerwaarde en beekvalleien.

Onafhankelijk onderzoek naar de bijensterfte in Vlaanderen intensiever te steunen en transversale maatregelen te nemen, los van de economische belangen.

Actieve steun te geven aan het project Rivierherstel Leie, met als doelsoort de ooievaar.

Te streven naar en ondersteuning van de hoogst mogelijke ambitie op vlak van natuurrealisatie.

De realisatie van de 500 ha watergebonden natuur - vaak op percelen (tss Franse grens en Kortrijk) die al jaren bestemming natuur hebben op het gewestplan.

De projectgebieden tussen Wielsbeke en Deinze de natuurbestemmingen inkleuren, rekening houdend met de landbouweffectenrapporten.

Ondersteuning van organisaties en besturen bij het realiseren van missing links tussen de projectgebieden van het rivierherstel om tot een volwaardige ecologisch waardevolle Leievallei te komen.

9. Trage Wegen :

Met zicht op de toekomst?

De huidige wetgeving zou moeten leiden tot een solide bescherming ervan. Nodig, want deze wegen zijn cruciaal om de 'metropool op mensenmaat' (waar het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen naar streeft) te realiseren. In onze natuurverarmde provincie zijn ze ook onontbeerlijk als natuurverbinders. De andere meerwaarden van trage

wegen (minder fijn stof, economische return voor horeca, eventuele beheersovereenkomsten voor landbouwers...) verdienen eveneens meer aandacht van alle sectoren. Hoewel de provincie de gemeenten stimuleert om een maatschappelijk gedragen visie op te stellen over deze wegen op het gemeentelijk grondgebied en ze in principe (en terecht) geen verleggingen of of schrappingen toelaat zonder een visie die door de provincie werd goedgekeurd, lijkt het areaal ook in West-Vlaanderen in sterk verval. Het effectiever toepassen van de beschermende wetgeving, is dan ook nodig.

De West-Vlaamse Milieufederatie vraagt om:

Een betere bescherming van de trage wegen te voorzien, door een grondige toepassing van de wetgeving en het promoten van de meerwaarden van trage wegen.

Een Trage Wegenfonds te ontwikkelen die het onderhoud en de aanleg van deze wegen financieel ondersteunt.

10. Fijn stof :

Meer stedelijke natuur

Zoals in punt 6 aangehaald investeert de Vlaamse Overheid, ook in West-Vlaanderen, niet in eerste instantie in duurzame ontsluiting. De gevolgen daarvan, zoals versnippering van het landschap en biotopen, verharding van het oppervlak en het watersysteem, fijn stof in de longen van de bewoners van de verkeersknooppunten (Kortrijk, Brugge, maar vooral Roeselare), zijn gekend. Naast Roeselare (door verkeer, havenactiviteiten en serreteelt), heeft ook Oostrozebeke last van stoflongen, door de spaanderplaatindustrie. De overheid moet durven kiezen voor de gezondheid van haar inwoners. In eerste instantie door particulier vervoer te ontmoedigen, maar ook door compenserende maatregelen te nemen. Eén daarvan is een doorgedreven uitbreiding van de natuur in het kale Zuid-West-Vlaanderen en het Hart van West-Vlaanderen (Roeselare).

De West-Vlaamse Milieufederatie vraagt om :

Naast de middelen van instandhoudingsdoelstellingen aparte budgetten te voorzien voor grootschalige investeringen in ecosysteemdiensten, prioritair in de regio's die momenteel het hardst getroffen worden door hoge concentraties fijn stof.

In deze regio's (prioritair) een verankering van het natuurlijk areaal te bewerkstelligen.

Voor de regio Oostrozebeke-Wielsbeke voor de spaanderplaatbedrijven, maar ook voor de regio Roeselare een grondige planmatige aanpak voor de afbouw en het natuurlijk filteren van de uitstoot van fijnstof te voorzien.

5 PUNTEN VOOR HET FEDERALE BELEID

1. West-Vlaanderen duurzaam ontsluiten

West-Vlaanderen heeft niet de meest centrale ligging van het land, maar de provincie had vroeger een ruime ontsluiting via het spoor, gericht op het kusttoerisme. Deze lijnen zijn nu groene assen. Alternatieven zijn er amper in de plaats gekomen, buiten een meer uitgebreid wegennet. De West-Vlaming is dan ook heel afhankelijk van de wagen, ook voor de ontsluiting van de nabijgelegen Franse havens en deze aan onze kust, alsook voor een duurzame ontsluiting voor het toerisme en de andere interregionale transporten. Een betere ontsluiting van de provincie dringt zich op. Naast de verbinding voor goederen en mensen is het spoorwegennetwerk ook een verbinding voor natuur.

De West-Vlaamse Milieufederatie vraagt om :

Een systeem van knooppuntenverbindingen te voorzien in de provincie, waarbij gestreefd wordt naar een verkorting van de reistijden tussen de gemeentelijke kernen en een betere bereikbaarheid van kernen die nu afgesloten of moeilijk bereikbaar zijn.

De aansluitingen van het spoornet voor het personenvervoer op een snelle verbinding (lightrail?) tussen Veurne en Ieper, Veurne en Dunkerque/Calais, Oostende/Veurne, Brugge en Middelburg (via Eeklo) te verbeteren.

De Noord-Zuidas van de provincie te versterken.

Een vlotte aansluiting op het spoor te voorzien vanuit de luchthaven van Oostende, door een betere afstemming van de verschillende vormen van openbaar vervoer.

Een volledige ban op pesticiden tegen 2016 op het spoorwegennetwerk, samen met een onderhoud te voorzien dat de biodiversiteit maximaal nastreeft.

2. West-Vlaanderen zonder plasticafval

Onze provincie is alom gekend om haar toeristische troeven: de kust, het (in vele gevallen nog) aantrekkelijke platteland, de pittoreske steden,... Jammergenoeg vormt onze provincie niet enkel een verzamelplaats voor de bewonderaars van al dat schoon, maar wordt de provincie ook geplaagd door een toevloed aan zwerfvuil. Niet enkel de verpakkingen die argeloos door de bezoekers in de kant worden geworpen, maar ook de plasticsoep die in golven aan de kustlijn te bezichtigen valt, maar ook in de maag van meer en meer zeevogels die sterven aan een overdosis plastic. Deze plastic vervuiling vormt in toenemende mate een bedreiging voor de ecologische rijkdom van zee, kust en landelijk gebied. Drastische maatregelen ter beperking van deze plasticstroom dringen zich op.

De West-Vlaamse Milieufederatie vraagt om :

Een totaalverbod op de gratis plastic draagtas.

Een drijfviulplan tussen de verschillende regio's van een stroomgebied uitwerken, dat de huidige overvloed aan plastic uit de rivieren naar de zee moet stoppen.

Een systeem met statiegeld in te voeren, ook voor kleine verpakkingen. Dit geeft in het buitenland (VSA, Quebec, Scandinavische landen) een goed resultaat. Het argument van de hoge kosten kan hier enerzijds weerlegd worden door de maatschappelijke en ecologische kosten en anderzijds door een percentuele afhouding binnen het statiegeld voor de kostendekking van het systeem.

Een strengere regulering uit te werken, samen met de fabrikanten, voor het gebruik van microplastics in allerhande producten (scrub-gels, tandpasta,...); Het vuil dat dan toch nog aanspoelt niet machinaal te (laten) ruimen.

3. West-Vlaanderen gezond geboerd

Dat onze provincie heel wat van haar inkomsten haalt uit haar landbouw, is algemeen geweten. De provincie is niet enkel de graanschuur van het land, maar ze levert ook het leeuwendeel van de pensen en eieren op de Belgische borden. Steeds minder boeren, kweken steeds meer dieren in een steeds beperktere regio. Dit houdt niet enkel ziekterisico's in voor de dieren, maar ook voor de volksgezondheid: antibioticaresistente bacteriën zijn ook in ons land in opmars. Ziekenhuizen hebben al een preventieve quarantaineregeling voor varkenshouders om de uitbraak van de MRSA, of ziekenhuisbacterie te voorkomen. Dat deze bacterie zich ook kan verspreiden op andere manieren, wekt ons zorgen. Zeker ook voor de mensen die in de buurt van dergelijke stallen wonen.

De West-Vlaamse Milieufederatie vraagt om :

Een landelijk verbod in te voeren op megastallen en overleg in te lassen met de gewesten ikv de risico's die het huidige veeteeltsysteem op de volksgezondheid heeft.

Een wezenlijke afbouw te realiseren van het gebruik van antibiotica in de veeteelt.

Een vleestaks in te voeren voor onduurzaam geteeld vlees, waarbij de maatschappelijke kosten van de industriële productie van vlees ingerekend worden.

Het verbod op misleidende afbeeldingen af te kondigen waarbij de indruk wordt gewekt dat het vee nog steeds op weiden rondtelt.

4. De West-Vlaamse militaire domeinen

De West-Vlaamse militaire domeinen (en militaire campings) zijn veelal gebieden waar de natuur bijna ongestoord haar gang kon gaan. Het zijn veelal unieke biotopen en vormen een unieke schakel in het Natura-2000 netwerk. Daarenboven zijn een aantal onder hen ook meer dan functioneel in de kustverdediging ikv de klimaatverandering. Deze militaire domeinen staan op het punt afgestoten te worden. Door de roep naar ruimte voor wonen, recreatie en bedrijvigheid, dreigt de ecologische en dan ook maatschappelijke functie bedreigd te worden.

De West-Vlaamse Milieufederatie vraagt om

Deze domeinen in eerste instantie de natuurwaarden te garanderen en te versterken bij overdracht.

De natuurverenigingen actief te betrekken in de beheercommissies die beslissen over het natuurbeheer en de maatschappelijke afstemming van deze gebieden.

De kustgebieden in te schakelen in de broodnodige uitbreiding van de natuurlijke versterking van onze kusten.

5. De West-Vlaamse zee

De zee leek tot voor kort een onuitputtelijke bron van inkomsten voor toerisme, visserij, afvalverwerking en transport, maar de grenzen zijn bereikt. De methoden van bevissing blijken de visserij zelf in problemen te brengen, het toerisme toont haar keerzijde, enzovoort. Een andere manier van kijken dringt zicht op en deze bocht wordt stilaan genomen door de Belgische overheid, zij het wat traag. De uitbouw van de oogst van windenergie komt stilaan op gang, maar heeft negatieve effecten op de leefbaarheid van het vasteland . De visserij staat onder druk van Europa en de vrije markt om alternatieven te zoeken binnen een meer duurzame visserij. Immers, aan het huidige tempo viste de sector zichzelf kapot. 75% van de commerciële vissoorten zijn bedreigd en honderden jobs staan hiermee dan ook op de helling.

De West-Vlaamse Milieufederatie vraagt om :

Een goede milieustatus na te streven tegen 2020, volgens de KR Mariene Strategie en hiertoe een ecosysteembenadering te hanteren.

Natura 2000 gebieden effectief te beschermen met concrete beheerplannen.

Paaiplaatsen tijdelijk sluiten voor visserij en bufferzones te installeren waar met strikt gereguleerde technieken kan worden gevist.

De natuur in de windmolenparken op zee te stimuleren en te beschermen.

De fragmentering van de mariene reservaten tegen te gaan door ook hier natuurverbodingsgebieden af te bakenen.

Puntreservaten (scheepswrakken bijvoorbeeld) en te beschermen en soortenactieplannen te ontwikkelen.

Een integrale land-zee visie te ontwikkelen om op een efficiënte manier te kunnen omgaan met de klimaatverandering.

Bij het aanleggen van energie-eiland(en) voor de kust voorrang te geven aan het nodige herstel van de mariene ecologie bovenop andere vragen : recreatie, toerisme,...

Graag verwijzen we ook door naar het Natuurpunt Kustmemorandum :

<http://www.natuurpunt.be/uploads/natuurbehoud/natuurbeleid/verkiezingen/kustmemorandum.pdf>

5 PUNTEN VOOR DE EUROPESE BELEID

1. Duurzame landbouw in balans met de omgeving

De provincie West-Vlaanderen voelt de gevolgen van een veranderende landbouw in Europa. Niet alleen wordt er meer geproduceerd met minder boeren, maar wordt die productie steeds meer geconcentreerd in bepaalde subregio's en lijkt ze steeds minder in handen van de boer met kennis van de streek. Kortom: het cultuurlandschap wordt met Europese steun omgezet in een agro-industrieel landschap. Deze dubbele tendens zorgt enerzijds voor een concentratie en schaalvergroting binnen de veeteelt en anderzijds – dankzij de Europese waterkwaliteitsnormen- voor een groei in de industriële mestverwerking. De aangekondigde schaalvergroting in de melkveehouderij zou daarenboven ook de druk op het milieu bijkomend kunnen vergroten, terwijl de normen nu al niet gehaald worden. Landen die wél beperkingen aan de groei durven opleggen, zorgen dan ook voor een versterking van de huidige tendensen in de landbouw. Dit komt noch de tewerkstelling in de productie ten goede –want deze daalt stelselmatig-, noch de kwaliteit van het product, noch de leefkwaliteit in de betrokken regio's, noch de kwaliteit van het milieu en het dierenwelzijn. Een ander beleid dringt zich op.

De West-Vlaamse Milieufederatie vraagt om :

Transitie aan te vatten naar een innovatieve milieuvriendelijke landbouw en platteland gebaseerd op agro-ecologische principes.

Europese milieuriichtlijnen volledig geïntegreerd worden in het landbouwbeleid, met bijzonder aandacht voor de integratie van de Kaderrichtlijn Water en de Pesticiden Richtlijn.

De positieve stimulans die door vergroeningssubsidies tot stand kan komen tegen het licht te houden van de effectieve resultaten op het terrein.

Uitzonderingsmaatregelen op het principe 'vervuiler betaalt' en het gebruik van natuurlijke bronnen voor economische doelstellingen gelijk te stellen met alle sectoren.

Principes als weidegang, beperking schaalgrootte en regionale afweging milieudruk door veeteelt en akkerbouw – ook in gebieden zonder IHD -, sluiting kringloop in eigen regio,... als startpunt te nemen voor een gemeenschappelijk landbouwbeleid.

Dezelfde kwaliteitseisen aan geïmporteerde producten op te leggen, met controle door eigen instanties (bijvoorbeeld in het vrijhandelsverdrag VSA).

2. De West-Vlaamse zee : cloaca van het binnenland

Provincie West-Vlaanderen is alom gekend om haar toeristische troeven : de kust, het (in vele gevallen nog) aantrekkelijke platteland, de pittoreske steden,... Jammergenoeg vormt onze provincie niet enkel een verzamelplaats van de bewonderaars van al dat schoon, maar wordt de provincie ook geplaagd door een toevloed aan plasticafval. Niet enkel verpakkingen die argeloos door de bezoekers in de kant worden geworpen, maar ook de plasticsoep, die in golven aan de kustlijn te bezichtigen valt. Meer en meer vormt dit een bedreiging voor de ecologische rijkdom en een last voor de landbouw. Drastische maatregelen ter beperking van deze plasticstroom dringen zich op.

De West-Vlaamse Milieufederatie vraagt om :

Te zorgen dat de mariene ecosystemen een goede ecologische status bereiken tegen 2020.

Een totaalverbod op de gratis plastic draagtas in te stellen;
Een sluitende regelgeving voor filteren van microplastics uit te werken en deze ook toe te passen in de normen voor de oppervlaktewaterkwaliteit.

Een drijfviulplan tussen de verschillende regio's van een stroomgebied uitwerken, dat de huidige overvloed aan plastic uit de rivieren naar de zee moet stoppen.

Een strengere regulering uit te werken, samen met de fabrikanten, voor het gebruik van microplastics in allerhande producten (scrub-gels, tandpasta,...).

3. Luchtkwaliteit in West-Vlaanderen : een oud zeer

Stikstofdioxide, fijnstof en ozon worden maar moeilijk getemperd in Vlaanderen. West-Vlaanderen wordt hiervan niet gespaard. Zo hebben de regio van Kortrijk en Brugge, omwille van hun centrale ligging op verkeersassen, een SO₂-waarde die vergelijkbaar is met grootsteden als Gent. Ook voor het fijn stof is onze provincie een zorgenkind, de regio's Zuid-West-Vlaanderen, Brugge en de industriegebieden aan de havens van Oostende en Zeebrugge worden immers als hotspots aanzien voor de PM₁₀ concentraties. Een daling met 25% tegen 2020, zoals voorzien in het ViA-plan zal hoogstwaarschijnlijk niet gehaald worden. Een zelfde verhaal voor de PM_{2,5} – deeltjes. Ook hier krijgt West-Vlaanderen het grote deel van de koek. Vermits de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) er nog scherpere limieten op na houdt en de klimaatverandering bepaalde effecten zal versterken, vragen we dan ook dringende maatregelen voor de meest getroffen gebieden. De grensoverschrijdende vervuiling dient hierbij zeker ook in rekening gebracht worden. De luchtvervuiling van heel wat dorpen aan de grens is niet afkomstig van de eigen bedrijvigheid, maar van deze van over de grens met Frankrijk, zoals in Rekkem.

De West-Vlaamse Milieufederatie vraagt om :

Binnen het vaststellen van de normen de WGO-normen als richtlijn te nemen.

Heel wat levens te redden door de implementatie van de nieuwe brongerichte regelgeving niet uit te stellen tot 2030, maar 2020 als richtjaar te nemen.

Niet enkel te focussen op luchtvervuiling in verstedelijkte regio's, maar ook dringende maatregelen in landelijke regio's in mee te nemen.

Duidelijke communicatie te voeren over de risico's die de grensoverschrijdende luchtvervuiling met zich mee draagt.

Geen uitstel te verlenen voor het behalen van de normen voor luchtkwaliteit, ook niet aan Vlaanderen en Frankrijk.

Natuurcreatie ter bestrijding van luchtvervuiling mee te nemen in evenwichtige subsidiemaatregelen.

Een Europees transportbeleid te ontwikkelen dat afgaat

van het principe van wegtransport en kiest voor de internationale connectie via verduurzaamd transport over spoor en water.

4. Duurzame energie : een verhaal van lange adem

Europa koos totnogtoe een voorzichtige benadering voor het implementeren van hernieuwbare energievormen in de lidstaten. Door een twijfelende overheid, een falende ruimtelijke ordening, de volatiele energiemarkt (bijv. ontdekking schaliegas duwt op prijzen), de volatiele prijzen voor covergistingmaterialen,... raakt Vlaanderen achterop wat betreft investeringen in hernieuwbare energie (zeker in vergelijking met Duitsland). Europa moet dan ook meer bindende doelstellingen formuleren voor de komende periode.

De West-Vlaamse Milieufederatie vraagt om :

Een maximaal bindend energiebesparingsplan annex investeringsprogramma voor hernieuwbare energie af te spreken en uit te voeren met de Europese lidstaten tegen 2030. De Europese Investeringsbank geeft aan dat een beperking van 60% van de CO₂-uitstoot tegenover het niveau van 1990 mogelijk moet zijn.

Binnen het onderzoek naar hernieuwbare energie voldoende randvoorwaarden op te leggen die de volatilité en perverse effecten van de implementatie van de nieuwe technieken moet tegengaan.

5. Grensoverschrijdende watervervuiling

West-Vlaanderen is op zich al niet de beste leerling van de klas, als het op waterkwaliteit aan komt. Echter, er worden heel wat inspanningen geleverd binnen het watersysteem, maar de vervuiling die van over de Franse Grens onze provincie binnenkomt, kan enkel op eigen grondgebied aangepakt worden. De Deule, de Gaverbeek, het Spierekanaal,... het zijn enkele voorbeelden van waterlopen die hun portie vervuiling al te slikken krijgen in Frankrijk. Daarnaast wordt de watervoorziening voor de Franse gebruikers nog te weinig afgestemd op de West-Vlaamse behoeften, met nog meer uitputting van de eigen bronnen tot gevolg. Ook voor de aanpak van het exotenprobleem lijken de burens nog niet geneigd tot een grondige aanpak.

De West-Vlaamse Milieufederatie vraagt om :

Een sluitende afstemming van het grensoverschrijdende oppervlaktewaterbeleid waarbij zowel waterkwaliteit, watervoorziening en exotenbeleid in rekening gebracht worden.

NATUUR & LANDSCHAP ALS ERFGOED

Beschermde landschappen bestaan in Vlaanderen al sinds de jaren '30. In provincie West-Vlaanderen was het eerste beschermde landschap de Westhoekduinen. In andere provincies waren de eerste beschermde landschappen : de Oudenberg in Geraardsbergen, de moerassen, vennen en heiden van De Liereman, de omgeving en het kasteel van Gaasbeek en het domein Bokrijk. Nu zo'n 80 jaar later staan er al een 700 landschappen onder bescherming van de overheid. Ze zijn verzameld in de Landschapsatlas, de gebiedsdekkende Vlaamse inventaris van relictten van de traditionele landschappen(= tot einde 18^e eeuw). Naast ook relictzones bevat de Landschapsatlas ook punt- en lijnrelictten en ankerplaatsen. De landschapsatlas dateert van de jaren '90 en is te raadplegen op www.geo.onroerenderfgoed.be. Maar de Landschapsatlas is incompleet en dient geactualiseerd...

Relictzones en ankerplaatsen

De huidige Landschapsatlas bevat 485 relictzones, 382 ankerplaatsen en diverse punt- en lijnrelictten.

Relictzones werden afgebakend waar waardevolle landschapselementen voorkomen in relatief gave herkenbare onderlinge samenhang. Het zijn gebieden met een grote dichtheid aan punt- en lijnrelictten, zichten, ankerplaatsen en zones, waarin de samenhang van landschapselementen belangrijk is voor de gehele landschappelijke waardering. Deze sites zijn dus nog gaaf, herkenbaar en weinig verstoord.

Lijn en puntrelictten zijn landschappelijke overblijfselen uit vroegere tijd, die teruggaan op de situatie van minstens het einde van de 18^e eeuw en die getuigen zijn van de toestand van toen. Een lijnrelict kan cultuurhistorische waarde, natuurwetenschappelijke waarde, landschapsecologische waarde en functionaliteit bezitten of ruimtelijk structurerend zijn. Puntrelictten zijn landschapselementen van natuurwetenschappelijke, cultuurhistorische of esthetische waarde.

Naast relictten introduceerde het decreet Landschaps-zorg van 1996 2 nieuwe mogelijkheden om een landschap te beschermen : een ankerplaats en een erfgoedlandschap. Een ankerplaats is een waardevol landschap van een geheel aan erfgoedelementen. Ankerplaatsen zijn dus de meest waardevolle landschappelijke ensembles van verschillende maar samen voorkomende landschapelementen.

Ankerplaatsen zijn binnen relictzones uitzonderlijk qua gaafheid of representativiteit, nemen ruimtelijk een plaats in die belangrijk is voor zorg of herstel van de landschappelijke omgeving of zijn uniek. Volgens de brochure: "Landschappen, een kennismaking" van het Agentschap Onroerend Erfgoed verdient 1/6 van het grondgebied van Vlaanderen de naam ankerplaats. Op dit ogenblik zijn er 65 voorlopig of definitief aangeduide ankerplaatsen in West-Vlaanderen, die dusdanig een juridisch statuut hebben verworven.

Procedure tot bescherming.

De bescherming van een ankerplaats vertrekt meestal

ook vanuit de Landschapsatlas. Landschaponderzoekers stellen hiervoor een fiche op, alsook een voorlopige en definitieve aanduiding. De procedure begint te lopen van zodra de minister een handtekening zet onder de voorlopige aanduiding. Van zodra dit gebeurd is, krijgen de betrokken overheden, administraties, gemeenten en provincies een betekening, waarna een toelichtingsvergadering wordt georganiseerd. De Koninklijke Commissie van Monumenten en Landschappen adviseert het dossier, waarna het definitief kan worden aangeduid. Een procedure van een aangeduide ankerplaats loopt max. 12 maanden

Zorg-, onderhouds- en andere verplichtingen.

Wanneer een landschap beschermt is, dienen alle betrokkenen zich te houden aan de instandhoudings- of onderhoudsplicht. D.w.z. dat men alle betekenisvolle elementen van het beschermde landschap, bv. de waterhuishouding, het reliëf, de gebouwen, de vegetatie in stand dient te houden en te onderhouden. Daarnaast moet men ook de specifieke beschermingsvoorschriften respecteren voor het specifieke gebied. Deze laatste staan in het ministerieel besluit van het beschermde landschap. Om werken in een beschermd landschap te doen is enkel een toelating nodig van het Agentschap

Onroerend Erfgoed.

Het juridisch statuut van een ankerplaats vraagt ook zorgplicht van een lokale overheid voor dit erfgoed. Zorgplicht wil zeggen dat men de ankerplaats moet onderhouden, schadebeperkende maatregelen nemen en in geval van schade deze moet herstellen. Naast zorgplicht en het opstellen van een motiveringsnota bij eventuele werken, is men ook verplicht rekening te houden met dit erfgoed bij de opmaak van een RUP. Nadeel van het juridisch statuut van een ankerplaats is dat er geen rechtsgevolg kan zijn, zolang er geen RUP is.

Van zodra een ankerplaats is opgenomen in een RUP, wordt het een erfgoedlandschap. Vanaf dan zijn er ook stedenbouwkundige voorschriften aan verbonden en is er dus een vergunning nodig bij eventuele werken op deze locatie. Op dit ogenblik zijn er in Vlaanderen 13 erfgoedlandschappen, maar geen enkele in West-Vlaanderen. De Poelberg in Tielt staat momenteel het dichtst bij een opname in de landschapsatlas als erfgoedlandschap, net als het Hemsrodebos in Anzegem en de Ieperboog Zuid (Polygoonbos, Kemmelberg,...).

De landschapatlas van de toekomst

De Landschapsatlas heeft in zijn huidige vorm zijn beperkingen. Niet alle informatie is even nauwkeurig en ook ontbreken er heel wat zaken in, die wel een bescherming als landschappelijk erfgoed verdienen. Bijvoorbeeld zijn niet alle punt- en lijnrelicten

Het Polygoonbos (foto boven) te Ieper en de Poelberg te Tielt (foto onder) zijn de ankerplaatsen, die het dichtst bij een wettelijke bescherming via een RUP staat in West-Vlaanderen.

opgenomen in de atlas, maar ook ontbreken heel wat zogenaamde “nieuwe” landschappen, zoals bv. oorlogslandschappen. Ook traditionele landbouwlandschappen ontbreken. Ook is er in Vlaanderen een grote achterstand op het vlak van bescherming van landschappen op basis van esthetische en cultuurhistorische belevingsaspecten. Tot slot is er een groeiende nood aan een meer gestructureerde kennis van het onroerend erfgoed.

Ook voor oorlogslandschappen uit WO I, zoals Hill 60, was in de oude Landschapsatlas geen plaats, maar in de nieuwe zou dit wel het geval moeten zijn.

Vandaar dat het Agentschap Onroerend Erfgoed is begonnen aan de “landschapsatlas van de toekomst”. Het is de bedoeling dat dit een dynamische databank van ankerplaatsen en landschapselementen wordt. De landschapsatlas van de toekomst zal men kunnen terugvinden onder de afkorting LALE, Landschapsatlas – Landschapselementen, een onderdeel van de Inventaris Landschappelijk Erfgoed (ILE). Op dit ogenblik lopen er al voorbereidende inventarisaties. Onder meer is er een samenwerking met Natuurpunt om landschappelijk erfgoed in natuurgebieden te inventariseren. In West-Vlaanderen is er ook een eerste voorzichtige oefening van inventarisatie van landschapselementen voor de nieuwe atlas begonnen in de Brugse Veldzone.

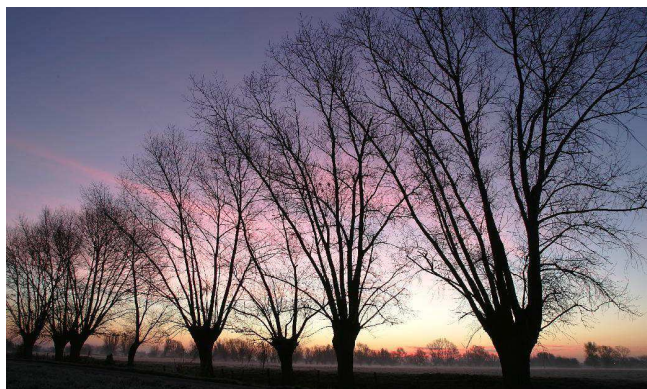

Foto : In de atlas van de toekomst zullen ook kleine landschapselementen een plaats krijgen.

In de nieuwe digitale databank LALE zal er ook plaats zijn voor trage wegen : kerkwegels, maar ook molenpaden, scheepstrekkerswegen, ..., alsook voor landschappelijk erfgoed met esthetische kwaliteit, zoals zichten. Traditioneel open akkerlandschap, oude boskernen, een uniek zicht op de Scheldevallei zullen ook een plaats kunnen vinden in de nieuwe databank.

De Inventaris Landschappelijk Erfgoed zal ook een Inventaris Historische Parken en Tuinen (IHPT) en een Inventaris Houtige Beplantingen met Erfgoedwaarde (IHPE) bevatten. De Inventaris Houtige Beplantingen zal onder meer autochtone bomen en struiken bevatten. Men zou ook het werk van Arnout Zwaenepoel (ANB) hieromtrent willen integreren. West-Vlaamse voorbeelden voor opname in deze inventaris zijn een knoteikendreef in Vichte en een kruishaag in Wijdschate. Ook bomen met monumentwaarde, zoals bv. de vrijheidsbomen, vredesbomen, kampioenbomen en zeldzame bomen zoals bv. steeliepen, die resistent zijn tegen de iepenziekte, kunnen beschermd worden als houtig erfgoed.

Samen met de Inventaris Bouwkundig Erfgoed en de Centraal Archeologische Inventaris zullen deze een geïntegreerde inventaris van onroerend erfgoed vormen. Dit inventaris zal binnenkort raadpleegbaar zijn als <https://inventaris.onroenderfgoed.be>.

Ook vernieuwde wetgeving en meer bevoegdheid voor

steden, gemeenten en provincies

Naast de aanpassing aan de landschapatlas zal ook de wetgeving op onroerend erfgoed dit jaar aangepast worden. Op 12 juli 2013 werd het nieuwe erfgoeddecreet reeds goedgekeurd. Het is echter nog niet in werking getreden. Dat zal pas gebeuren wanneer het uitvoeringsbesluit van het Erfgoeddecreet definitief van kracht wordt. De conceptnota van dit uitvoeringsbesluit wordt op dit ogenblik nog uitgewerkt naar regelgeving. De Vlaamse regering gaf hier al een eerste principiële goedkeuring aan op 17 januari 2014. Vooraleer men dit een 2de keer principieel kan goedkeuren ligt het nog voor aan de Vlaamse Minaraad, SERV en SARO. In dit nieuwe decreet zullen steden en gemeenten meer bevoegdheid krijgen inzake erfgoed en landschapszorg. De provincies krijgen via dit nieuwe decreet en in kader van de interne staatshervorming krijgen ook meer bevoegdheid op vlak van algemene landschapszorg. Hieronder wordt verstaan het stimuleren van het behoud, het herstel en de ontwikkeling van cultuur-historische, fysisch-geografische en esthetische landschapswaarden, alsook kleine landschapselementen. Concreet betekent dit dat de Provincie een beleid voert binnen de relictzones en ankerplaatsen en dat de Vlaamse overheid zich concentreert op beschermde landschappen en erfgoedlandschappen. Op dit ogenblik werkt Provincie West-Vlaanderen een visie met concrete doelstellingen en acties daarover uit. Meer daarover in een volgende nummer van WMFkoepel.

Tekst : Katty De Wilde

Bronnen :

Toelichting Koen Himpe, Agentschap Onroerend Erfgoed, AV WMF vzw 17.3.2014.

Brochure : Landschap, een kennismaking. Agentschap voor Onroerend Erfgoed.

www.onroenderfgoed.be/wetgeving/onroenderfgoeddecreet

Bestuursakkoord Provincie West-Vlaanderen-Vlaamse Regering, afgesloten op 23 mei 2013

www.westvlaanderen.be/kwaliteit/welzijn/subsidies/impulsreglement/Documents/bestuursakkoord

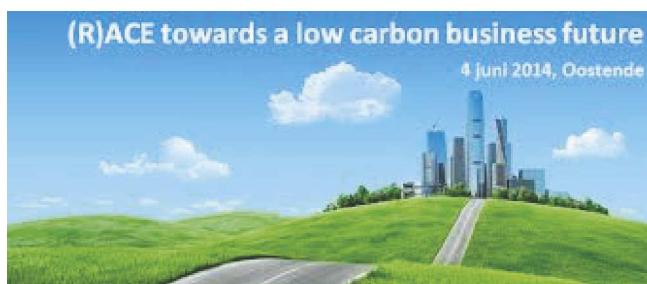
DE NIEUWE EUROPESE PROJECTPROGRAMMA'S 2014-2020

Iedereen kent ondertussen wel de Europese programma's Interreg en Leader. Op dit ogenblik staat er een nieuwe Europese programmaperiode in de startblokken, gebaseerd met een nieuw kader, de Europa 2020-strategie. Hoewel het zeker niet evident is, bieden deze Europese programma's ook voor natuur- en milieuverenigingen mogelijkheden, zeker nu de nieuwe klemtonen nauw aansluiten bij onze doelen. De West-Vlaamse Milieufederatie geeft hieronder een korte samenvatting van de prioritaire thema's, de financiën, de timing, de mogelijkheden en aandachtspunten voor natuur- en milieuverenigingen.

De nieuwe klemtonen in grote lijnen

De grote lijnen van de nieuwe Europese projectprogramma's zijn onlangs vastgelegd. Net als in de vorige beleidsperiode ligt de klemtoon nog steeds stevig op economische groei, maar daarnaast wordt de klemtoon ook gelegd op duurzaamheid. Koolstofarme economie, kringlooeconomie, energie-efficiëntie en klimaatadaptatie zijn thema's die in zowat al de Europese programma's als een criterium naar voor worden geschoven. Daarnaast komen ook, in mindere mate thema's als ecosystemen en biodiversiteit aan bod.

De bevoorrechte ligging van West-Vlaanderen

West-Vlaanderen is bevoorrecht door haar ligging : voor de West-Vlaamse overheden en organisaties zijn maar liefst 8 verschillende programma's beschikbaar : EFRO Vlaanderen, Interreg Frankrijk-Wallonië-Vlaanderen, Interreg Vlaanderen-Nederland, Interreg 2 Zeeën, Interreg Noordzeeprogramma, Interreg Noord-West Europaprogramma, Plattelandsontwikkelingsprogramma & Fonds voor maritieme zaken en visserij. We overlopen ze even kort.

Doelstelling II wordt EFRO Vlaanderen.

In dit programma is geen samenwerking met buurlanden vereist. Dit programma beoogt vooral projecten met het oog op duurzame economische groei en concurrentiekracht. Prioriteiten in dit programma zijn naast innovatie en versterken van het concurrentievermogen van KMO's ook projecten die de overgang naar een koolstofarme economie en duurzame stedelijke ontwikkelingen bevorderen. Voor deze laatste

prioriteit komen wel enkel de centrumsteden, voor West-Vlaanderen : Roeselare, Brugge, Kortrijk en Oostende in aanmerking.

Interreg Frankrijk- Wallonië –Vlaanderen.

Hier komen enkel projecten, die ook een samenwerking met Frankrijk inhouden voor in aanmerking. De prioriteiten zijn vastgelegd op verbeteren en ondersteunen van grensoverschrijdende samenwerking op vlak van onderzoek en innovatie en versterken van grensoverschrijdende concurrentiekracht van KMO's prioriteiten, maar daarnaast ook het beschermen en opwaarderen van het milieu door geïntegreerd beheer van grensoverschrijdende hulpbronnen, waaronder o.a. het opwaarderen van het natuurlijk en landschappelijk patrimonium in het grensgebied en duurzaam beheer van natuurlijke rijkdommen en ecosystemen.

Interreg Vlaanderen-Nederland

Interreg Vlaanderen-Nederland. Dit is een nieuw programma, dat wil focussen op grensoverschrijdend versterken van onderzoeks- en kennisinfrastructuur voor onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie, werkgelegenheid, maar ook steun voor de overgang naar een koolstofarme economie in alle bedrijfstakken o.a. door sensibilisatie en productontwikkeling en bescherming van het milieu en bevorderen van efficiënte omgang met hulpbronnen.

Interreg 2 Zeeën.

Het programmagebied van 2 Zeeën beslaat regio's van 4 lidstaten : West- & Oost-Vlaanderen en Antwerpen, Cornwall tot Norfolk (UK) , Région Nord-Pas de Calais, Somme en Aisne (Frankrijk) & diverse Nederlandse provincies, die grenzen aan zee. Hier ligt de klemtoon op technologische en sociale innovatie, waar het grootste deel van het budget voor zal worden gereserveerd, maar daarnaast zijn ook koolstofarme technologieën, klimaatadaptatie, geïntegreerd kustzonebeheer en hulpbronnefficiënte economie belangrijke programmaprioriteiten. In dit programma moet er steeds minsten worden samengewerkt met een partner uit de UK.

Interreg Noordzee

Hier omvat het programmagebied regio's van 7

lidstaten : Vlaanderen, Noord-Nederland, East-Anglia en Schotland (UK), Noorwegen, West-Zweden, Denemarken en Noord-Duitsland. Naast regionale innovatie, zijn hier ook belangrijk groene economie, klimaatadaptatie en duurzaam beheer van de ecosystemen van de Noordzee.

Interreg Noordzee-West Europa

Het programmagebied is hier al uitgebreid naar regio's van 8 lidstaten : België, Midden & Zuid-Nederland, Midwest- en Zuidwest-Duitsland, Noord- en Midden-Frankrijk, Ierland, UK, Luxemburg, Zwitserland. Ondersteuning voor de overgang naar een koolstofarme economie is hier een belangrijke prioriteit, samen met efficiënt gebruik van grondstoffen en materiaal en bescherming van de leefomgeving, naast natuurlijk ook weer versterken van onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie.

Plattelandontwikkelingsprogramma (PDPO).

Dit programma is bedoeld voor Vlaanderen en bevat 3 sporen :

1. Projectoproepen voor de versterking van de omgevingskwaliteit en vitaliteit van het platteland. Hieronder zitten deelthema's als vrijwaren van de open ruimte, leefbare dorpen, maar ook functioneel wegennet op het platteland en het beschermen van kwetsbare groepen op het platteland.
2. Leader met klemtoon deze keer op : erosiebestrijding, bodem- & waterbeheer, lokale voedselstrategieën, duurzaam bosbeheer, biodiversiteit op het platteland, duurzame energie en klimaatadaptatie,...
3. Plattelandontwikkeling door samenwerking. Met klemtoon op lokale voedselstrategieën ontwikkelen in een verstedelijkte omgeving en hernieuwbare energie voor samenwerking platteland en stad.

Fonds van Maritiem Zaken en Visserij.

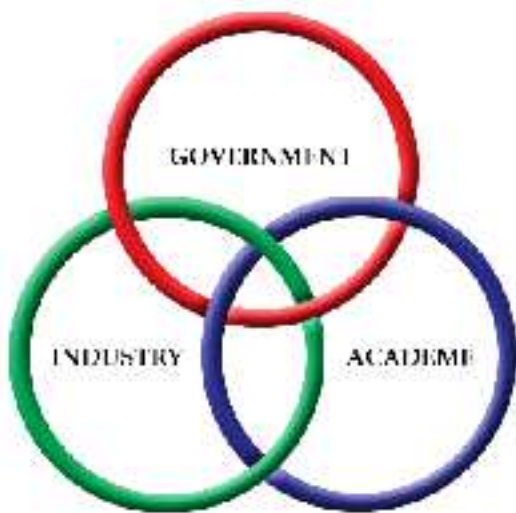
Dit fonds is eveneens bedoeld voor Vlaanderen en omvat naast innovatie en werkgelegenheid ook bevorderen van duurzame visserij en aquacultuur en hulpbronefficiëntie.

Kansen en hindernissen voor verenigingen

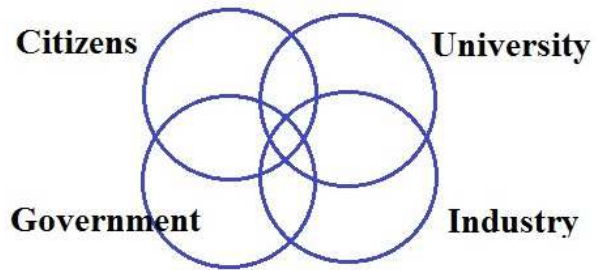
Zoals hierboven te zien is, bevatten elk van de 8 programma's diverse prioriteiten, die nauw aansluiten bij de doelstellingen van natuur- en milieuverenigingen. Dit biedt kansen, al zijn de Europese programma's veeleisend: men verwacht als resultaat van een project reële economische impact, er komt heel wat administratie bij kijken en bovendien is ook eigen restfinanciering van rond de 50% vereist. Dit maakt het moeilijk voor natuur- en milieuverenigingen om trekker van een project te zijn.

Triple & quadruple helix

Bovendien is voor heel wat projecten de samenwerking van een triple helix een voorwaarde. Hiermee bedoelt men de samenwerking tussen overheid, kenniscentrum en bedrijfswereld. In sommige programma's is dit uitgebreid tot quadruple helix, waarmee er ook nog een maatschappelijke organisaties worden toegevoegd aan voorgenoemde drie. Natuur- en milieuverenigingen kunnen op die manier kunnen toetreden als een partner in een project. Dit is vooral interessant met het oog op toekomstige samenwerking en om de ecologische doelen en impact van projecten te kunnen sturen.

Met triple helix wordt een samenwerking tussen bedrijven, kennisinstituten en overheid bedoeld.

Met quadruple helix wordt een samenwerking tussen bedrijven, kennisinstituten, overheid en burgers/organisaties, die burgers verenigen bedoeld.

Het is wel belangrijk dat men enkel in projecten stapt waar men 100% kan achterstaan en waarbij er vooraf goeie afspraken zijn over taakverdeling en verdeling van de financiële middelen of bijdrage. De trekker zal meestal de hoofdmoot van de financiële middelen verwerven. Anderzijds zullen zij ook veelal de meeste administratie en verantwoordelijkheid voor het project dragen.

Meer info Provinciale dienst Externe relaties

Op dit ogenblik liggen nog maar slechts de grote lijnen van de programma's vast. In juni zullen deze binnen de Europese Commissie worden besproken en verijnd. Dan zullen ook de budgetten worden vastgelegd. Men verwacht een eerste projectoproep eind 2014-begin 2015. De tijd, die nu beschikbaar is, kan dus gebruikt worden om eventuele partnerschappen of aansluitingsmogelijkheden voor een project te zoeken. De provinciale dienst Externe Relaties staat ter beschikking om te helpen partners elkaar te doen vinden. Dus wie geïnteresseerd is of meer informatie wil, kan zeker daar eens ten rade gaan.

Tekst Katty De Wilde